

Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 20 16 р. № 4

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Хмарський В. М.)

_____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти I освітній рівень

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
(назва інституту, факультету)

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Фінанси міжнародних корпорацій».

Розробники: Бичкова Н.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ФМВПС ОНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “31” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри СГ і МЄВ

_____ (підпис)

(Якубовський С.О.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “09” вересня 2020 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Хорошилов О.Ю.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис) (_____) (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис) (_____) (прізвище та ініціали)

1. **Опис навчальної дисципліни**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 2 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – Аналіз фінансового стану міжнародної компанії	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини (шифр і назва) Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини (код і назва) Спеціалізації: - _____ (назва) Рівень вищої освіти: перший	за вибором студента	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		6-й	6-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	8 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	
		у т.ч. ІНДЗ*: - 20 год.	
Форма підсумкового контролю: екзамен			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у студентів комплексної системи знань щодо сучасних напрямків у розвитку моделей аналізу фінансово-інвестиційних рішень компанії, освоєнні сучасного інструментарію аналізу, алгоритмів тестуванні сучасних моделей фінансової діагностики компанії, а також на розвиток умінь і навичок аналітичної діяльності.

Завдання:

- вивчення сутності, функцій та управління фінансами міжнародних корпорацій;
- з'ясування методів та принципів фінансового планування та прогнозування діяльності корпорацій;
- висвітлення особливостей формування структури капіталу та оцінка вартості капіталу корпорацій;
- умови залучення капіталу на фондовому ринку;
- вивчення міжнародних стандартів фінансової звітності, уміння їх застосування;
- засвоєння знань з поведінки зарубіжних корпорацій на фінансовому ринку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) загальних (ЗК):

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

б) спеціальних (фахових):

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин, вміти здійснювати управління фінансовими та інвестиційними потоками підприємств в сфері міжнародного бізнесу

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Очікувані результати навчання.

1. РН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.
2. РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

3. **РН7.** Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
4. **РН9.** Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій..
5. **РН12.** Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.
6. **РН16.** Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

3.ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Теоретичні основи корпоративних фінансів

Сутність, ознаки та особливості функціонування корпорацій (акціонерних товариств) в економічній системі. Типи корпоративних підприємств. Функції фінансів корпорації. Система, принципи та цілі управління фінансами корпорації. Агентські конфлікти в корпоративних фінансах. Сучасні теорії корпоративних фінансів. Фінансові аспекти організації діяльності публічних та приватних акціонерних товариств. Фінансове зовнішнє середовище, його вплив на функціонування корпорацій. Джерела фінансового забезпечення діяльності компанії. Особливості використання власних та позикових фінансових ресурсів.

Тема 2. Корпоративне управління

Корпоративне управління: сутність, функції, завдання та способи реалізації. Основні суб'єкти корпоративного управління. Стейкхолдери: місце і роль в системі корпоративного управління. Поняття корпоративного контролю: облік і забезпечення збалансованості корпоративних інтересів. Форми корпоративного контролю. Моделі корпоративного управління: англо-саксонська, японська, західно-європейська (німецька), «сімейного капіталізму». Їх переваги і недоліки. Основні механізми корпоративного управління. Вплив якості корпоративного управління на генерування вартості компанії та її фінансовий стан. Інвестиційна привабливість корпорації і її забезпечення в системі корпоративного управління. Організація корпоративного управління в акціонерному товаристві.

Тема 3. Фінансова аналітика в корпорації

Склад і особливості складання фінансової звітності акціонерних товариств (вітчизняна практика). Консолідована фінансова звітність. Методи і техніка консолідування; міжнародні стандарти складання консолідованої звітності. Термінологія бухгалтерської (облікової) моделі аналізу фінансового стану компанії. Первинні аналітичні показники. Аналітичні показники прибутку. Система показників, яка визначає положення корпорації на фондовому ринку (інвестиційна аналітика). Критерії Грехема щодо оцінки інвестиційної привабливості компаній.

Тема 4. Управління активами корпорації

Сутність та структура активів корпорації. Суть оборотних коштів, основи їх організації. Склад і структура оборотних коштів корпорації, їх значення в забезпеченні кругообігу капіталу підприємства. Показники ефективності використання оборотних коштів, їх стану. Оцінка робочого капіталу. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства. Склад і структура необоротних активів корпорації. Показники стану та ефективності

використання основних фондів. Підходи до оцінки стану та ефективності використання основних фондів. Амортизація матеріальних та нематеріальних активів. Методи амортизації матеріальних активів. Капітальні інвестиції компанії, методи і джерела їх фінансового забезпечення.

Змістовий модуль 2. Оцінка вартості капіталу корпорації

Тема 5. Управління структурою та вартістю капіталу корпорації.

Поняття та економічна сутність капіталу, значення структури капіталу в системі оцінки фінансової діяльності та фінансової архітектури компанії. Визначення вартості капіталу та активів з урахуванням фактору часу. Підходи та моделі оцінки вартості власного та позикового капіталу. Концепція середньозваженої вартості капіталу (WACC) та типові помилки при використанні формули. Структура капіталу та справедлива вартість компанії: теорія структури капіталу. Боргове навантаження та оцінка ймовірності фінансових проблем. Моделі та механізми управління структурою капіталу.

Тема 6. Дивідендна та емісійна політика корпорації

Теорії дивідендної політики. Чинники дивідендної політики. Прийняття рішень щодо проведення дивідендної політики. Форми дивідендних виплат. Оцінка дивідендної політики та її результатів методом коефіцієнтів. Розподіл прибутку в корпораціях США і дивідендна політика. Методи розміщення корпоративних цінних паперів. Особливості первинних емісій цінних паперів та їх розміщення в США. Особливості первинних емісій цінних паперів та їх розміщення у Великобританії. Емісії цінних паперів, пов'язані зі злиттями і поглинаннями корпорацій.

Тема 7. Фінансова діагностика корпорації

Цілі й призначення оцінки фінансового стану корпорації. Методи оцінки фінансового стану. Програма та послідовність етапів фінансового аналізу. Оцінка ліквідності і платоспроможності. Показники ділової активності. Показники рентабельності. Аналіз фінансової стійкості компанії. Комплексна оцінка фінансового стану компанії. Суть платоспроможності та її оцінка за даними балансу. Показники платоспроможності компанії. Система показників фінансової стійкості підприємства та її значення. Оцінка рентабельності діяльності компанії. Оцінка факторів, що впливають на прибуток. Експрес-оцінка фінансового стану корпорації.

Тема 8. Оцінка ефективності інвестиційних проектів

Основи оцінки вартості грошей у часі. Дисконтування та нарощування вартості грошей. Загальна характеристика методів оцінки ефективності та процесу оцінки. Принципи оцінки проектів. Метод дисконтованого періоду строку окупності проекту. Метод чистої приведеної вартості проекту (NPV). Вплив інфляції на оцінку вартості інвестиційного проекту. Внутрішня норма прибутковості (IRR). Порівняння методів оцінки. Прогнозування прибутку від реалізації інвестиційного проекту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Основи корпоративних фінансів.										
Тема 1. Теоретичні основи корпоративних фінансів	12	2			5	2	2			
Тема 2. Корпоративне управління	9	2	2		5					
Тема 3. Фінансова аналітика в корпорації	14	2	2		5	2	2			
Тема 4. Управління активами корпорації	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6		20	4	4			
Змістовий модуль 2. Оцінка вартості капіталу корпорації										
Тема 5. Управління структурою та вартістю капіталу корпорації	14	2	2		5	2	2			
Тема 6. Дивідендна та емісійна політика корпорації	9	2	2		5					
Тема 7. Фінансова діагностика корпорації	14	2	2		5	2	2			
Тема 8. Оцінка ефективності інвестиційних проектів	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8		20	4	4			
ІНДЗ					20					
Усього годин	90	16	14		60	8	8			

* – за наявності

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи корпоративних фінансів	0
2	Тема 2. Корпоративне управління	2
3	Тема 3. Фінансова аналітика в корпорації	2
4	Тема 4. Управління активами корпорації	2
5	Тема 5. Управління структурою та вартістю капіталу корпорації	2
6	Тема 6. Дивідендна та емісійна політика корпорації	2
7	Тема 7. Фінансова діагностика корпорації	2
8	Тема 8. Оцінка ефективності інвестиційних проектів.	2
	Разом	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Сучасні теорії корпоративних фінансів [1]	5
2	Переваги та недоліки моделей корпоративного управління [2]	5
3	Міжнародні стандарти фінансової звітності [2]	5
4	Методи аналізу фінансової звітності [1]	5
5	Оцінка вартості капіталу корпорації на ринках, що розвиваються [2]	5
6	Вартість грошей у часі [1]	5
7	Оцінка вартості окремих цінних паперів [1]	5
8	Критерії оцінки ефективності інвестиційних проектів [2]	5
9	Виконання ІНДЗ [3]	20
	Разом	60

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;
- [2] – підготовка доповіді, написання есе;
- [3] – аналіз джерел, збір інформації та виконання ІНДЗ.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

На основі необхідних вихідних даних, кожний студент самостійно проводить аналіз та оцінку фінансового стану міжнародної корпорації, обраної на власний розсуд. Ключовими елементами плану завдання є опис міжнародної бізнес-структури та видів діяльності корпорації, аналіз структури та вартості капіталу, аналіз рентабельності, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, ринкової позиції компанії. Виконане завдання оформляється за технічними вимогами курсової роботи, обсяг завдання – від 10 до 15 сторінок. Оцінка за завдання виставляється під час його захисту студентом, який проводиться на останньому занятті та в часи консультацій викладача на кафедрі. Максимальна кількість балів за завдання – до 20 балів у складі загальної підсумкової оцінки за семестр.

8. Методи навчання

Лекції, розв'язування задач, вправ, обговорення проблемних питань, опрацювання актуальних новин зарубіжних та національних інформаційних агенств, виконання самостійних завдань, конспектування, складання і захист індивідуального виконаного завдання.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання індивідуального завдання; підсумковий письмовий тест після кожного змістовного модуля.

10. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність, типи ті організаційно-правові особливості сучасної корпорації.
2. Економічна сутність корпорації, її переваги і недоліки.
3. Сутність і функції фінансів корпорації.
4. Управління фінансами корпорації: загальні принципи організації.
5. Організація фінансового планування.
6. Управління фінансовою діяльністю корпорації.
7. Структура грошових фондів та фінансових ресурсів корпорацій.
8. Власні джерела фінансування, їх переваги і недоліки.

9. Запозичені джерела фінансування, їх переваги і недоліки.
10. Загальні характеристики моделей корпоративного управління.
11. Зміст фінансового плану та порядок його складання.
12. Фінансова стратегія корпорації: сутність, концепції.
13. Склад і особливості складання фінансової звітності акціонерних товариств (вітчизняна практика).
14. Консолідована фінансова звітність. Методи і техніка консолідування, міжнародні стандарти складання консолідованої звітності.
15. Система первинних та аналітичних показників фінансового стану корпорації.
16. Методи аналізу фінансової звітності корпорації (вертикальний, горизонтальний, коефіцієнтний).
17. Система показників, яка визначає положення корпорації на фондовому ринку (інвестиційна аналітика).
18. Критерії Грехема щодо оцінки інвестиційної привабливості компанії.
19. Основні правила фінансування компанії.
20. Структура джерел фінансування компанії.
21. Капітал корпорації: сутність, класифікація та значення в системі оцінки фінансової діяльності та фінансової архітектури компанії.
22. Визначення вартості капіталу та активів з урахуванням фактору часу.
23. Підходи та моделі оцінки вартості власного та позикового капіталу.
24. Концепція середньозваженої вартості капіталу (WACC) та типові помилки при використанні формули.
25. Структура капіталу та справедлива вартість компанії: теорія структури капіталу.
26. Боргове навантаження та оцінка ймовірності фінансових проблем.
27. Моделі та механізми управління структурою капіталу.
28. Фактори, які впливають на структуру фінансування компанії.
29. Дивідендна політика компанії.
30. Емісійна політика компанії.
31. Структура активів компанії.
32. Політика корпорації по формуванню і використанню оборотного капіталу.
33. Політика корпорації по формуванню і використанню необоротного капіталу.
34. Методологія фінансового аналізу.
35. Методологія фінансового аналізу компанії.
36. Структура фінансового аналізу компанії.
37. Оцінка вартості грошей у часі.
38. Сутність та етапи розробки інвестиційного проекту.
39. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Модульний контроль		ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	5	5	5	5	5	5	5	20	20	20	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення.
2. Рекомендована література.
3. Електронні інформаційні ресурси.
4. Ілюстративні матеріали.

13. Рекомендована література

Основна

1. Методичні рекомендації для підготовки до модульного контролю з дисципліни "Фінансова діяльність міжнародних корпорацій" студентам IV курсу напряму підготовки 6.030203 Міжнародні економічні відносини / Н.В. Бичкова. – Одеса, ОНУ імені І.І. Мечникова, 2018. – 22 с.
2. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов. - ЗАО «Олимп-Бизнес», 2016. – 1008с.
3. Инвестиции: учебник для бакалавров / Т.В. Теплова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2016. – 782 с. – Серия: Бакалавр. Углубленный курс.
4. Корпоративные финансовые решения. Эмпирический анализ российских компаний (корпоративные финансовые решения на развивающихся рынках капитала): Монография / Под науч.ред. д.э.н. И.В. Ивашковской. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 281с.

Додаткова

5. Фінансовий контролінг: навч.посібник / О.О. Терещенко, Н.Д. Бабяк. – К.: КНЕУ, 2013. – 407 с.
6. Фінансова архітектура національних корпорацій та її вплив на ефективність фінансової діяльності: монографія / В.М. Мельник, Н.В. Бичкова. - Тернопіль: Астон, 2012. - 244 с.
7. Corporate finance: a practical approach / [edited by] Michelle R. Clayman, Martin S. Fridson, George H. Troughton. — 2nd ed. — CFA Institute investment series. – 2012. – 529 p.
8. Principles of corporate finance / Richard A. Brealey, Stewart C. Myers, Franklin Allen. — Twelfth edition. - McGraw-Hill Education. -2017. -997pages.
9. International Financial Statement Analysis /Thomas R. Robinson, Elaine Henry, Wendy L. Pirie, Michael A. Broihahn, Anthony T. Cope. 3rded. - CFA Institute Investment Series: Wiley, 2015. – 1064 p.
10. Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies, 6th Edition / T.Koller, M.Goedhart, D. Wessels. – McKinsey & Company Inc., 2015. – 824 p.
11. Journal of Corporate Finance
12. Journal of Applied Corporate Finance
13. Journal of Financial Economics

Електронні ресурси

1. Міжнародне інформаційно-аналітичне агентство [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.morningstar.com
2. Міжнародний інформаційно-аналітичний портал [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.investopedia.com
3. Офіційний сайт Financial Times [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ft.com
4. Офіційний сайт Міжнародної Асоціації Інвестиційних Професіоналів [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.cfainstitute.org
5. Офіційний сайт бізнес-школи Stern&Stewart [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.papers.ssrn.com
6. Офіційний сайт міжнародного інвестиційно-аналітичного агентства Bloomberg [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bloomberg.com>
7. Офіційний сайт національного аналітичного агентства VoxUkraine [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://voxukraine.org/uk/about-us/>
8. Міжнародний інформаційно-аналітичний портал [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.corporatefinanceinstitute.com